

Primljeno: 13-04-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01-	02-	820	22

Босна и Херцеговина

Федерације Босне и Херцеговине

Парламент Федерације Босне и Херцеговине

представнички дом

Заступници Аднан Ефендић и Адиса Кокић - Хиновић

н / р предсједавајућег г-дин Мирсад Заимовић

ПРЕДМЕТ: Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о парничном поступку – скраћени поступак

Поштовани,

На основу члана 172. и 179. Пословника Представничког дома Парламента ФБиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број 69/07, 2/08), достављамо Предлог закона о Изменама и допунама Закона о парничном поступку – скраћени поступак.

У прилогу се налази наведени Предлог закона на службеним језицима и писмима ФБИХ,

Молимо да наведени Предлог закона доставите Влади ФБиХ, како би се о њему изјаснила у року од 30 дана.

С поштовањем,

Заступници:

Аднан Ефендић, с.р.

Адиса Кокић – Хиновић, с.р.

Босна и Херцеговина

Федерације Босне и Херцеговине

Парламент Федерације Босне и Херцеговине

представнички дом

Заступници Аднан Ефендић и Адиса Кокић - Хиновић

ПРЕДЛОГ

**ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ
ФБИХ**

Сарајево, април 2022

ПРЕДЛОГ ЗА УСВАЈАЊЕ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О парничном поступку по скраћеном поступку

Предлажемо да се овај закон донесе по скраћеном поступку, у складу са чланом 172. Пословника Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 21/08 и 26/20) и члана 164. Пословника Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број 27/). 03, 21/09 и 24/20), јер се не ради о сложеном и обимном закону који захтева редовну процедуру.

Кључна измјена Закона о парничном поступку (“Службене новине Федерације БиХ” (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 53/03, 73/05, 19/06, 98/15)) односи се на исплату накнаде за јавно правобранилаштво, с тим што суд неће обавезати странке да плате износ награде, ако би таква исплата представљала несразмерно оптерећење за странку и резултирала повредом права на приступ суду и право на имовину.

Основни циљ доношења овог закона је решавање проблема прекомерног финансијског оптерећења грађана и правних лица у случају губитка спора против субјеката, кроз одредбу која експлицитно регулише обавезу судова да одлучују у сваком случају, узимајући у обзир узети у обзир све посебне околности. заступање јавних правобранилаца у ситуацијама када би исплата тог износа била несразмерно оптерећење за странку и резултирала повредом њеног права на приступ суду и повредом права на имовину.

С обзиром да се ради о изменама и допунама Закона које су мањег обима и које нису сложене, предлажемо да се овај закон донесе по скраћеном поступку.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

Члан 1.

У Закону о парничном поступку Федерације БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 53/03), 73/05, 19/06, 98/15) у члану 394. ријечи: "Када омбудсман учествује у поступку као странка, има право " замењују се речима: „Када у поступку учествују омбудсман и јавно правобранилаштво као странке, имају право”.

Члан 2.

У члану 395. додају се ст. (2) и (3) и гласе:

(2) Суд неће обавезати странку да исплати износ награде из става (1) овог члана, ако би исплата тог износа била несразмерно оптерећење за странку и резултирала повредом права приступ суду и имовинска права.

„(3) Приликом доношења одлуке из става (2) овог члана суд ће узети у обзир све посебне околности конкретног случаја, а посебно да ли је странка ослобођена плаћања трошкова у складу са одредбама овог члана. овог закона“.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

ОБЈАШЊЕЊЕ

ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

И. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку ФБиХ садржан је у одредбама ИВ. ОДГОВОР: Члан 20. Устава ФБиХ, према којем је Парламент ФБиХ надлежан да „доноси законе о вршењу функција федералне власти“.

ИИ. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Предлог закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку ФБиХ предвиђа рјешавање проблема прекомјерног финансијског оптерећења грађана и правних лица у случају губитка спора против ентитета, кроз одредбу која експлицитно регулише обавезу судова да одлучују у сваком случају посебни околности, странке су ослобођене плаћања износа адвокатске накнаде у ситуацијама када би плаћање тог износа представљало несразмерно оптерећење за странку и резултирало повредом њеног права на приступ суду и повредом права на својство.

Важећи Закон о парничном поступку ФБиХ слиједи принцип да се у погледу накнаде трошкова у поступку изједначавају странке које у парничном поступку заступа Правобранилаштво са странкама које заступају адвокати. Закони у парничном поступку у Босни и Херцеговини примјењују правило „губитника наднице“, што је преовлађујући принцип у већини европских земаља. Постоји сагласност да примена овог принципа, као таквог, не нарушава право на правично суђење и право на мирно уживање имовине, већ је израз општег интереса који се огледа у одвраћању од неоснованих судских спорова и преувеличаних трошкова. Овај принцип постоји да би се обезбедило правилно функционисање правосудног система и да би се заштитила права других.

Међутим, аутоматска примена принципа зараде губитника на трошкове јавног правобранилаштва може резултирати повредом Уставом загарантованог права на приступ суду као дела права на правично суђење из члана ИИ/3. е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. ст 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, и повреду права на мирно уживање имовине из члана ИИ/3. к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, како је оцјенио Европски суд за

људска права 2016. године у пресуди Циндрић и Бешлић против Хрватске. и у одлуци¹. Оваква повреда права утврђена је и одлуком Уставног суда БиХ из марта 2018. године².

Тако је Уставни суд БиХ утврдио да обавеза плаћања трошкова пресуде може представљати прекомјеран терет несразмјеран легитимном циљу којем се тежило, узимајући у обзир имовинско стање тужиоца, када тужбени захтјев није био „без основа или очигледно неразуман“. „, а водећи рачуна да се Правобранилаштво финансира из буџета, тј. да није у истој ситуацији као адвокат.

Иако се, на основу изнесених аргумената, ставови изнесени у овим пресудама већ примјењују у пресудама појединих редовних судова и/или појединачних судија у БиХ, то се најчешће дешава само као одговор на квалитетне захтјеве и аргументе правних заступника тужилаца. Овакав исход стога делимично зависи од тога да ли тужиоци имају приступ адекватној правној помоћи, као и да ли тужилац или његов законски заступник имају неопходна знања о цитираној судској пракси и међународним стандардима, тј. да ли се у комуникацији са судом изнесу потребни аргументи. С друге стране, коначан исход зависи од знања и воље редовног суда да води рачуна о овом аспекту заштите права грађана. правни заступник који је, и ако јесте, на располагању странци, као и у зависности од датог судије или суда који решава дату правну ствар. Негативан ефекат овакве праксе је неоправдано наметање прекомерних финансијских оптерећења лица која су у доброј вери покренула радње против власти, а која не би требало да буду у обавези да плаћају несразмерно високе износе одштете у складу са наведеним стандардима људских права.

Све ово у крајњој линији доприноси неједнакости грађана и/или правних лица пред законом и правној несигурности коју је потребно отклонити усклађивањем стандарда одлучивања у свим случајевима у којима се ово питање може појавити и показати спорним. ако су нарушени уклањањем редовних судова, имају прилику да се обрате Уставном суду БиХ. Међутим, заштита од повреде права у овој или сличној ситуацији решавањем појединачних жалби за уклањање УСБИХ није оптимална опција јер зависи од знања и упорности странака, адекватне правне помоћи, времена и не одлаже (принудну) наплату. Коначно, поштовање највиших стандарда заштите људских права, у складу са Уставом БиХ, треба осигурати кроз праксу редовних судова, избјегавајући изношење спорних питања пред Уставни суд БиХ која би се могла рјешавати на нижим нивоима одлучивања без кршења људских права.

¹Пресуда Европског суда за људска права по представи бр. 72152/13, од 06.09.2016.

²Пресудом Уставног суда БиХ број АП 1107/17 од 22.03.2018.

Неспорно је да је пресуда Европског суда за људска права у предмету Циндрић и Бешлић против Хрватске, као и устаљена пракса Уставног суда Босне и Херцеговине, наметнула потребу да се питање надокнаде третира другачије у пракси редовни судова у Босни и Херцеговини, узимајући у обзир све релевантне критеријуме развијене кроз ставове ових судова.

Уставни суд БиХ је имао прилику да се изјасни о примјени овог правила у поступку апстрактне контроле уставности закона о парничном поступку.³

Наведеном пресудом додатно је проблематизовано постојање потребе да се ово правно питање другачије регулише у односу на његово садашње уређење у нашем грађанском процесном законодавству. Наиме, иако није утврдио да су постојећа законска рјешења као таква у супротности са Уставом БиХ, пажљиво тумачење текста одлуке показује да је Уставни суд БиХ истакао да његова одлука не значи да сматра ова одлука добра.најбоље решење или да ли би другачије решење било праведније и боље, наводећи да је то ван његове надлежности.⁴

Наиме, иако није утврдио да су постојећа законска рјешења као таква у супротности са Уставом БиХ, пажљиво тумачење текста одлуке показује да је Уставни суд БиХ истакао да његова одлука не значи да сматра ова одлука добра.најбоље решење или да ли би другачије решење било праведније и боље, наводећи да је то ван његове надлежности. Уставни суд БиХ је индиректно указао на потребу да се изврши оцјена квалитета оваквог рјешења. У том контексту, он је истакао да се оваква питања могу поставити „надлежном законодавцу у поступку предвиђеном законом, који се односи на измене закона.“⁵

Потпредсједник Суда Мато Тадић је у издвојеном мишљењу о овој одлуци индиректно позвао законодавца да обезбиједи да сваки закон настоји да "буде што јаснији и прецизнији, да не оставља могућност произвољног тумачења у примјени". , а који имају исте критеријуме за све учеснике у поступку који наступају у име институција државе или ентитета.“ С тим у вези, навео је примјер Институције омбудсмена за људска права у БиХ и указао на текст члана 394. Закона о парничном поступку Федерације БиХ, који каже: „Када омбудсман учествује у овом закону , али не и право на награду.“ Он је ову одредбу похвалио као веома јасну норму која не оставља сумњу на шта омбудсман као странка има право, истичући да то није тако јасно написано у оспореној одредби чл.395. Закона о парничном поступку Федерације БиХ који се односи на Правобранилаштво“, који се „само односи на акт којим се уређују накнаде и награде по адвокатској тарифи“.

³ Одлука Уставног суда БиХ, предмет број У 16/18, одлука од 28.03.2019.

⁴ Тачка 56. Одлуке.

⁵ Тачка 56. Одлуке.

ИИИ ОБЈАШЊЕЊЕ ПРЕДЛОГА РЕШЕЊА

Предложени Предлог закона садржи 3 члана, због чега је предложено да се разматра по скраћеном поступку. Наиме, Нацрт закона није обиман и сложен, третира измјену чланова 394. и 395. Закона о парничном поступку Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број: 53/03,73/). 05, 19/06, 98/15).

Чланом 1. Нацрта закона мења се члан 394. Закона о парничном поступку тако што се додаје реч Јавно правобранилаштво, у смислу да, када омбудсман и јавно правобранилаштво учествују у поступку као странка, имају право на накнаду трошкова, не право на награду.

У члану 2. измењен је и члан 395. Закона о парничном поступку, у смислу да суд неће обавезати странку да јавном правобраниоцу исплати износ накнаде, ако би исплата тог износа била несразмерно оптерећење за странку. и повређују право на приступ суду. имовина. Такође, суд ће узети у обзир све посебне околности конкретног случаја, а посебно да ли је странка ослобођена плаћања трошкова поступка у складу са Законом.

Чланом 3. Нацрта закона наводи се да је наведени Нацрт ступио на снагу осам дана од дана објављивања у Службеним новинама ФБИХ.

У ширем смислу, у парничном поступку, јавни адвокати могу деловати као заступници, али могу учествовати и као странке. Закон о парничном поступку ФБИХ не регулише питање права на накнаду трошкова уколико Јавно правобранилаштво има својство странке у поступку, али је у судској пракси наведено да у том случају нема право на накнаду трошкова. награда. Стога се предложеним измјенама и допунама члана 394. рјешава и ово питање, како би се законски текст разјаснио, а у пракси сузио простор за произвољно тумачење по питању досуђивања трошкова у случају када Правобранилаштво има својство странке. . Прецизирају да када у поступку учествује јавно правобранилаштво у својству странке, као и омбудсман, он има право на накнаду трошкова, али не и на награду. Ово питање је на исти начин регулисано у Словенији, Србији, Хрватској и Црној Гори.⁶

Истовремено, међутим, неопходно је позабавити се претходно описаним изазовима у ситуацијама када Правобранилаштво има статус заступника странке.

⁶Члан 162. Закона о парничном поступку Републике Словеније и члан 162. Закона о парничном поступку Републике Хрватске, члан 161. став 1. Закона о парничном поступку Републике Србије, члан 152а. Закон о парничном поступку Републике Црне Горе.

Предложено решење измене члана 395. је појашњење норме на начин да се задржава принцип „плаћа губиташа“, али се у складу са развијеним стандардима, истовремено утврђује правило које захтева од судова у појединачним случајевима да процене специфичне околности које би спречиле аутоматску примену овог принципа. Закони о парничном поступку већ садрже процесни институт који предвиђа могућност да судови одлучују о ослобађању од обавезе плаћања трошкова поступка (таксе, аконтације за трошкове сведока, вештака, увиђаја, превода и судских најава) код захтев странке, узимајући у обзир њено материјално стање. Из релевантних чланова Закона о парничном поступку произилази да се оваква одлука доноси ради заштите права својине странке. Осим тога, из става (1) члана 400. ЗКП ФБиХ произилази да је сврха наведеног процесног института обезбјеђивање стварне равноправности странака у остваривању правне заштите и отклањање препрека које могу спријечити или отежати једнак приступ суду за сви грађани. Из става (2) истог законског члана произилази да се ослобађање од плаћања трошкова поступка односи само на обавезу странке да претходно сноси трошкове настале својим процесним радњама. Дакле, обавезу да противној страни накнади трошкове по окончању спора има странка која је ослобођена дужности да претходно сноси трошкове поступка.

Предложено решење омогућило би судовима у конкретним случајевима, поред могућности разматрања испуњености услова за ослобођење од плаћања трошкова, да узму у обзир и друге околности које могу указивати на то да је обавеза одређене странке да плати прекомерни терет трошкова заступања. и самим тим представљало претећу повреду права на приступ суду или права на имовину. Истовремено, предложена законска формулација је довољно широка да остави могућност суду да, у складу са критеријумима утврђеним у пракси Европског суда за људска права, поред имовинског статуса, приликом одлучивања о томе да ли ће, осим имовинског стања, размотри и друге околности. тужба је поднесак била очигледно неоснована. Овај предлог подразумева креативну улогу судова у примени закона, и на тај начин би се обезбедила доследна примена како одредаба парничног поступка, тако и уставних начела у погледу права на приступ суду и права на имовину.

Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ усвојио је 15. септембра 2020. године иницијативу којом се предлаже надлежним државним и ентитетским институцијама, односно институцијама Брчко дистрикта (владе и законодавна тијела), да припреме и усвоје измјене и допуне Закона о грађанским поступак. унесу одредбе о ослобађању од трошкова поступка које обухватају износ који би се странци признао на име адвокатског хонорара у случају да странке заступа јавно правобранилаштво, у складу са судском праксом Европске уније.

Из свега наведеног, јасно је да су неопходне измене и допуне Закона о парничном поступку у делу који се односи на накнаду трошкова јавном правобранилаштву. Циљ измене и допуне ових одредби је њихово појашњење и сужавање простора за произвољно тумачење у пракси, у циљу усклађивања циља јавног интереса који се огледа у несметаном функционисању правосуђа и заштите од неоснованих судских спорова, с једне стране, и права на правично суђење, мирно уживање имовине физичких и правних лица, с друге стране. Поред тога, овај предлог закона би допринео равноправности грађана/правних лица пред законом, правној сигурности као елементу владавине права, али и подстакао враћање поверења јавности у рад правосуђа. Наиме, тиме се обезбеђује предвидивост трошкова покретања поступка против органа јавне власти и правних лица, а смањује се ефекат одвраћања од угрожавања високих трошкова који им потенцијално могу настати, а самим тим оставља се већи простор за заштиту њихових права у случају сумње на повреду права од стране актера јавног права.

ИВ ПРИНЦИПИ НА КОЈИМА СЕ ЗАСНИВА ПРЕДЛОГ

Предлог закона заснива се на принципима уставности, законитости, правде, правне сигурности, заштите права на правично суђење и права на мирно уживање својства.

В ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ

За примену овог предлог закона нису потребна додатна финансијска средства.